

Κριτική Θεάτρων

Ο θάνατος τῆς Μπέσου Σμίθ

ΚΑΙ «Ο ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ ΤΗΣ Α' ΘΕΣΕΩΣ»

ΤΟΥ ΑΛΜΠΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΣΕΧΩΦ

Τὸ θέμα τῶν νέγρων φέρνει στὸ προσκήνιο «Ὁ θάνατος τῆς Μπέσου Σμίθ» τοῦ "Εντουαρντ Ἀλμπη ποὺ παρουσιάζει ὁ θίασος Ἀλεξανδράκης.

Βασανίζονται οἱ νέγροι στὸν Ἀμερικανικὸ νότο, διψοῦν ἀπὸ κάψα καὶ γιὰ ζωὴ, ὀνειρεμένος παράδεισος γίνεται γι' αὐτοὺς ὁ βορρᾶς. Ἐκεῖ πέρα, στὴ Ν. Ὑόρκη, θέλει ν' ἀράξει καὶ ὁ μαῦρος Τζᾶκ μὲ τὴν ἀγαπημένη του Μπέσου Σμίθ, τὴν μαύρη τραγουδίστρια.

Ἄλλο ὅμως τ' ὄνειρο κι' ἄλλη ἡ πραγματικότητα. Δυστύχημα θὰ γίνη στὸ δρόμο. Κι' ὅπως στὴ Μέμφι, ἀδύνατο εἶναι τὰ νοσοκομεῖα τῶν λευκῶν νὰ δεχθοῦν νέγρους, νεκρὴ στὸ τέλος θὰ βρῇ τὴν Μπέσου, ὁ λευκὸς μὲ τὶς προοδευτικὲς ἀντιλήψεις γιατροῦ ποὺ θὰ τολμήσῃ ν' ἀδιαφορήσῃ πρὸς τὶς φυλετικὲς διακρίσεις.

Πέραν ὅμως ἀπὸ τὸ θέμα ὁ στόχος τοῦ Ἀλμπη, εἶναι γενικώτερος. Ἐπιχειρεῖ νὰ δώσῃ μιὰ εἰκόνα ἀπὸ τὴν νευρωτικὴ πτυχή τῆς ἀμερικανικῆς ζωῆς. Καὶ οὐσιαστικά, ἀντὶ γιὰ τὸν θάνατο τῆς νέγρας, προβάλλει μᾶλλον τὴ μορφή τῆς συνονόματῆς τῆς λευκῆς ὑπαλλήλου, ποὺ τὴν βαραίνουν ὁ παρασιτισμὸς τοῦ καθυστερημένου πατέρα της καὶ ὁ ὑστερισμὸς ποὺ φέανει ἡ σύγχυσι τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν προσανατολισμῶν. Δὲν ξέρεي ἔτσι ποῖα νὰ πῇ κανεῖς νεκρὴ, τὴν πεθαμένη νέγρα ἢ τὴν ζωντανὴ λευκὴ ποὺ δουλιάζει ψυχικὰ στὸ ἀδιέξοδο.

Τὰ καταφέρει ἔτσι νὰ εἰκονίσῃ μιὰ διάλυσι. Ἀλλὰ ἡ εἰκόνα τοῦ εἶναι μονόπλευρη. Δὲν ὑπάρχει μόνο ψυχικὴ διάλυσι στὴν Ἀμερική, ὑπάρχει καὶ συγκρότησι, ποὺ καλὰ θὰ κάνῃ καθένας νὰ μὴ τὴν ὑποτιμᾷ. Ὑστερα, ὅσο κι' ἂν τὸ ἀδιέξοδο, δὲν εἶναι ἄσχετο πρὸς τὸ ὀπισθοδρομικὸ πνεῦμα, ἔρχεται σχεδὸν ξεκάρφωτη ἡ σύνδεσί του καὶ μὲ τὸν ἐμφύλιο Ἰσπανικὸ πόλεμο.

Δύσκολα χωροῦν τόσα πολλὰ πράγματα σ' ἓνα μονόπρακτο. Κι' ἐπόμενο εἶναι τὸ ἔργο, νὰ μὴν εἰκονίζῃ μόνο τὴ διάλυσι, ἀλλὰ νὰ φαίνεται τὸ ἴδιο ἓνα διαλυμένο ἀνσκάτωμα. Φυσικά, κάθε ἄλλο παρὰ εὐφρόσυνο καὶ μᾶλλον βαρετό. Πολὺ περισσότερο, καθὼς, ἡ καλὴ κατὰ τ' ἄλλα Ἀλίκη Γεωργούλη, τὸ παρακάνει μὲ κείνο τὸ ἐνοχλητικὸ ἀπάνωτὸ γέλιο ὑστερικοῦ ξεσπάσματος. Γραφικὸ καὶ πονετικὸ τύπο νέγρου δίνει ὁ Κώστας Μπάκας. Μετρημένος ὁ Ἀλέκος Ἀλεξανδράκης. Χαρακτηριστικὰ — ἂν ἐξαιρέσῃ κανεῖς τὴν ἐξώθυρα-γκιλοτίνα — τὰ σκηνικὰ τοῦ Γιάννη Τσαρούχη καὶ — χώρια ἀπὸ μερικὲς περιττὰ ὠμές λέξεις — θεατρικὴ ἢ μετάφρασι τῆς Καίτης Κασιμάτη. Καλὴ καὶ ἡ σκηνοθεσία τοῦ Λ. Τριβαζᾶ.

Προκαταβολικὴ ἀποζημίωσι εἰσπράττει ὁ θεατὴς μὲ τὴν ὠραία παρουσίασι τοῦ «λεβὲ ντέ

ριντῶ» τοῦ Ἀ. Τσέχωφ «Ἐνας ταξιδιώτης τῆς πρώτης θέσεως». Κατὰ βάσι πρόκειται γιὰ ἓναν ὠραῖα ἐρμηνευμένον ἀπὸ τὸν Ἀλέκο Ἀλεξανδράκη μονόλογο, ποὺ στηλιτεύει τὴν παραγνώρισι τῆς πνευματικότητος καὶ τῶν πνευματικῶν ἀν-

Ὁ Ἀλέκος Ἀλεξανδράκης καὶ ὁ Χρήστος Δακτυλίδης σὲ μιὰ σκηνὴ ἀπὸ τὸ μονόπρακτο τοῦ Τσέχωφ «Ὁ ἐπιβάτης τῆς πρώτης θέσεως».

θρώπων. Καὶ ποὺ ἀπολήγει σὲ μιὰ ἐξυπνὴ, ἐξίσου καλὰ προβαλλόμενη ἀπὸ τὸν Χρήστο Δακτυλίδη, ἀντιστροφή, ποὺ ἀποκαλύπτει καὶ τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων τὴν ἐγωκεντρικὴ αὐτοϊκανοποίησι. Ἀδιάφοροι γύρω τους, οἱ ἄλλοι συνταξιδιώτες τοῦ τρένου καὶ τῆς ζωῆς, εἰκονίζονται γραφικὰ μέσα σ' ἓναν ὠραῖο διάκοσμο.

ΜΠΑΜΠΗΣ Δ. ΚΛΑΡΑΣ